

„Stajerc“ izhaja vsaki
pet, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Naročnina velja za Av-
stro-Ogrsko: za celo
leto 3 krole, za pol in
tret leta razmerno;
za Nemčijo stane za
celo leto 5 kron, za
Avstrijo pa 6 kron;
za drugo inozemstvo se
naročnina z ozi-
rom na visokost post-
ane. Naročnino je pla-
tili naprej. Posamezne
številke se prodajajo po
6 vin.

Uredništvo in uprav-
stvo se nahajata v
Ljubljani, gledališko po-
stojnino številka 3.

Slava Tebi, ki si nas kmetski ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastonj, ali
rokopise se ne vrača.
Uredniški zaključek je
vsak terek zvečer.

Za oznanila uredništvo
ni odgovorno. Cena
oznanil (inserterov) je
za celo stran K 64, za
1/2 strani K 32, za 1/4
strani K 16, za 1/8
strani K 8, za 1/16
strani K 4, za 1/32
strani K 2, za 1/64
strani K 1. — Pri več-
kratnem oznanilu se
cena primerno zniža.

Štev. 30.

V Ptuj v nedeljo dne 28. julija 1907.

VIII. letnik.

Nekaznovane laži.

„Stajerc“ ima namen, da pojasni
ljudstvu delo hujšajočih duhov-
nikov in advokatov ter potrebo
spoznavnega nastopanja z
Nemci. (V Malik v 16. seji
drž. zbora).

Povedali smo že svojim čitateljem, da je
Benkovič iz Brežic hud na nas. In z Ben-
kovičem so seveda vsi poslanci novopetene
zakonske zveze z nami nezadovoljni. Zato so
vendarli ti gospodje v državnem zboru „inter-
pelirajo“ proti „Stajercu“, ki je seveda polna
in obrekovanja. Zadnjič bi bili, ko bi se za-
nali te „interpelacije“ razjezili. Ne, prijatelji,
zdravje nam je preljubo, da bi si ga po-
stigli zaradi enega Benkoviča ali Piškega ali
kakega. Poslanec Malik je podelil Benkoviču
svojemu „zvezi“ tiste klobute, ki jih zaslužijo
vse neklerikalne časopise po Avstriji se
z njimi s tem ter obsoja neosnovane, grde laži
in ljudi, ki zamenjavajo in državno zbornico s
klerikalnimi shodi.

Mi se le veselimo, da je državna zbornica
izvedela, kaj je „Stajerc“ in kakšni na-
meni da ima. Povedati pa tudi hočemo, kaj so
kakšni so ter kakšne namene imajo tisti
gospodje, ki „interpelirajo“ zaradi „Stajerca“ v
državni zbornici in ki lažejo nekaznovano pot
našim poslaniškim imunitetam. Dr. Benkovič,
kaj se jezi mož na nas in kaj je sploh dolejš
na svetu naredil? — „Marburger Zeitung“ od
1. t. m. piše o Benkoviču m. dr. tako-le:

„Ta mladi človek, ki se ne razume resne bo-
ževljenja in ki je bil voljen za poslanca po milosti
kraljeve, kateri se je zapisal z dušo in telesom,
uresničiti je prazno hujšanje. To kmetski 30 letni
mož ni storil v svojem življenju se ničesar razven
hujšanja proti nemškemu uradnikom... Benkovič se
je na nekem shodu ponasal, da je v svoji mladini
krave pasel. O, ko bi si nikdar od njega tako so-
vražnega nemškega jezika pričel, — pasil bi v
splošni blagor se danes krave in svinje in v bre-
škem okraju bi ne bilo tega grdega hujškanja...
Tako sodijo nemški listi o Benkoviču. Zato
se jezi. Benkovič se tudi jezi, ker smo mu
krat dokazali, da je računal za 6 pisanih
v 3-60 in 4-60 K. Benkovič se jezi, ker se
je očitalo, da v aferi Vistari ni nima čednih
laži. Benkovič se jezi, ker se ga predobro pozna.

Duhovniki kot poslanci.

V listu „Bauernbündler“ čitamo sledeči zelo pod-
roben članek:

Pred nekaj leti predlagal je nadceremonijski mojster
v bavarskem dvoru, grof Karl Moy, v prvi bavarski
zbornici izključbo vseh duhovnikov od politične volilne
prilike. Ta visoki konservativni (klerikalni) dostojan-
stvenik je vmetel svoj predlog s tem, da s k o d u je
religioznost duhovništva s politiko in volilnimi zadevami du-
hovniškimu poslu, zlasti pa stanovskim dolžnostim duš-
nega pastirja. Kdor deluje na prižnici, v spovednici ali
v kleti, naj se drži koliko mogoče daleč od političnega
sveta. Dušna skrb se v velikem delu leta zanemarja,
vsemu ko se duhovniki s politiko pečajo, katero pa, ker
ni primanjkuje predizobrazbe, le slabo in površno ra-
zumejo. Ako pa stojijo duhovniki še v nasprotnih
stavkah, doživijo se neprijetni prizor, da se med seboj
vzajemno, po časnih pripravah, da vpliva to slabo na
delo in pelje celo do tožb.

Prilčno kakor grof Moy izrekel se je v listu „Archiv
für katholisches Kirchenrecht“ (1904, Mainz) katoliški
prijatelj dr. Franc Heimer. Iz njegovega uče-

Benkovič se jezi, ker — je „Stajerc“ nevstra-
šno zobe pokazal, ko so hoteli gospodje kmetski
kožo čez ušesa potegniti.

In Benkovičovi prijatelji, — no, vzrokov
imajo dovolj, da niso naši prijatelji. Kar izhaja
„Stajerc“, so bili ti ljudje zaradi obrekovanja
in častikraje obsojeni na skupno 10 mesecev
in 9 dni ječe ter 1.800 kron globe. Korošec je
bil opetovano obsojen (na zapor 6 tednov itd.)
zaradi nesramnega obrekovanja in bil bi še
večkrat kašo pihal, ko bi ne imel „štrumane“, ki
so hodili zanj po kostanj v cgenj.

Ti naši ljubki, sladki prijatelji so torej za-
radi „Stajerca“ v državnem zboru „interpelir-
ali“. Kaj so porekli možakarji? Lagali so,
da „Stajerc“ napada „cele sloje slovenskega pre-
bivalstva“. Motite se fantje! Mi „napadamo“
popolnoma opravičeno le pijavke
tega slovenskega prebivalstva, le tiste prvaške
advokate, ki so „veliki Slovenci“, da zamorejo
svoje „sobrate“ izkoristiti in odirati na vse pre-
tege. Mi „napadamo“ le tiste brezvestne farje,
ki so napravili iz božje hiše „hram morilcev“.

Tako stoji stvar in to bi bilo treba povedati v
državni zbornici! Lagali so ti ljudje nadalje,
da imenujemo slovensko inteligenco „prvake“.
Ne, — Benkovič, Korošec, Pišek in tovariši so
„prvaki“, ali po inteligenci ravno ne dišijo pre-
več. Slovenska „inteligenca“, slovenski izobra-
ženstvo je v naprednih vrstah! Pišek — Bog
se vamili, Pišek naj bode „intelligentnej“? Koro-
šec je menda zato „intelligenten“, ker je trgal
dolgo hlače po seminarju in je postal „dohtar“
le po milosti predobrega našega knezoškofa? In
Benkovičova „inteligenca“ obstoji iz železnega
čela, s katerim napada poštene ljudi. — La-
gali so klerikalni „zvezarji“ nadalje, da „zlo-
rablja“ „Stajerc“ tiskovno svobodo pod protek-
cijo oblasti. Gospodje! Poglejte v zrcalo in sra-
mujte se svojih laži! Vi klerikalci pač zlorab-
ljate, pa ne samo tiskovno svobodo, temveč
tudi vero, cerkev, prižnico in spovednico! In-
terpelirajte, da se danes raz spodnještajerskih
prižnic ne sliši božje besede, temveč le kletev,
hujškanje in laž! In oblast, — ta oblast je
bila vedno na vaši strani. Kar so drugi listi
prinašali, bilo je pri nas zaplenjeno in ko bi

nega članka izvem, da v Belgiji in Luksemburgu (čisto
katoliški državi!) ne smejo biti voljeni oni duhovniki, ki
dobivajo plače iz državnih denarjev; na Italijanskem se
ne smejo voliti vsi oni duhovniki, ki se pečajo z dušnim
pastirstvom in cerkvenimi jurisdikcijskimi posli, nadalje
njih namestniki ter člani — kapitelev. Tudi na Špan-
skem so duhovniki od parlamenta (državne zbornice) iz-
ključeni in slične določbe najdemo in na Švicarskem. Na
Angleškem sledi vstopu v duhovniško službo izguba se-
deža v zbornici. In celo v svobodni Ameriki najdemo v
posameznih državah take določbe.

Prelat Heimer pravi nadalje, da bi bilo v interesu
duhovščine, da se ne poteguje brez povsem važnih
vzrokov za sedež v zbornici. Umevno je, da izgubi du-
hovnik zaupanje, ako se ne nahaja skozi daljši čas med
svojimi farani. Naravnost se lahko reče, da se ne pote-
gujejo za poslanske sedeže najboljši duhovniki in da
taki duhovniki hočejo priti do službe, ki jim prinaša
obilo časti in dohodkov.

Visoki cerkveni knezi in učenjaki pa so tudi že
opetovano naglašali; da se duhovniki v političnem živ-
ljenju v velikih mestih z vsemi zapeljivostmi ne držijo
predpisov, ki jih bi morali vpoštevati. Gotova je ta resnica!

mi v tonu „Mira“, „Straže“ ali „Gospodarja“
pisali, izhajali bi na netiskanem belem papirju,
ker bi nam glavarstvo niti enega stavka ne do-
volilo.

Tako so lagali! Ali kakšni namen je
imela ta laž Benkovičove kompanije? Na koncu
„interpelacije“ čitamo te namene. Možakarji
hočejo — novo postavo, ker se jim „Stajerc“
ne dopade. Bogve, kakšna naj bi bila ta postavka.
Ko bi šlo po glavici mladega tega advokata, bi
se glasila tako-le: „§ 1. „Stajerc“ ne sme ni-
česar o Benko-Crenkoviču pisati. — § 2. „Sta-
jerc“ ne sme iziditi, predno mu to dovolijo
kaplan Korošec, monsignore Podgorc in kaplan
Lampe. — § 3. „Stajerc“ sme prinašati le li-
tanijske, Davidove psalme in „Domove“, „pildke“.
— § 4. „Stajerc“ mora biti uradno glasilo
prvaških tatarskih županov. — § 5. Glavni
urednik „Stajerca“ postane Korošcova Ida ali
pa Kraljeva Mica. itd.“

Ali brez šale! Benkovič noče pred — po-
rotnike. Tega se bojijo prvaki kot hudič
križa. Porotnikov se bojijo, dokaz resnice za
naše trditve se bojijo in zato — interpelirajo.

Mi pa se zahvaljujemo „zvezarjem“ za za-
bavo in veselje, ki so ga nam pripravili s svojo
interpelacijo. Obljubujemo, da bomo od zdaj
naprej še — huje bičali pijavke ljudstva in
hujškanje, katerih namen je, poneumiti narod in
nasititi svojo malho... Na svidenje pri Filipah.

Politični pregled.

Državni zbor. 15. seja je nadaljevala veliko
politično debato o proračunskem provizorju. Go-
voril so grof Kralovec (kriški reditelj), dr. Mayer
(krščanski socialc), posl. dr. Krek (slovenski
klerikalec) in za njim ministrski predsednik
baron Beck. Pečal se je v pametnih besedah
s prestolnim govorom in razjrazil namene vlade.
Zanimive podatke je dal glede narodnostnega
vprašanja in glede preosnove politične uprave.
„Varstvo osebnega življenja delujočih, varstvo
mladine pred telesnim in dušnim prepadom,
varstvo odraslih pri delu, varstvo starčkov pred
revščino, varstvo družine, v kateri naj se pono-
vijo garanciji za zdravje in pravno čistost, —
to so naloge, ki jih ima država uresničiti; kajti
ljudska moč je bojna moč, katera jamči šele za
notranje in zunanje varstvo“. Baron Beck je
omenil da se ima izzidati delavsko zavarovanje
in vpeljati zavarovanje za starost ter onemo-
glost. To zadnje pa se ima razširiti na vse sloje
delavnega ljudstva. Ministrski predsednik je
govoril tudi o pogodbi z Ogrsko in povedal, da
je načrt te pogodbe že skoraj gotov in objubil,
da ne bo plačala Avstrija previsoke cene za
pogodbo. Baronu Becku se je burno odobravalo.
— Posl. Laginja (Hrvat) je govoril o gospodar-
skih razmerah v Dalmaciji. — Posl. Stapiński
(Poljak) je naštel zahteve poljskega ljudstva v
svojem materinem jeziku. — Posl. Pantz je po-
pisal težave kmetijstva v planinskih deželah in
rekel, da mora to kmetijstvo poginiti, ako se
mu izdatno ne pomaga. Nadalje so še govorili
posl. Gentili, Glabinski in German. Nato se je
seja po raznih vprašanjih zaključila. — 16. seja